

Poštnine prosto.

Po § 97 zakona o organizaciji gasilstva

GASILEC

Glasilo Gasilske zajednice Dravske banovine

Letnik
XXXIX

V Ljubljani, dne 20. junija 1935

Štev.
6

Izhaja vsak mesec. Posamezna številka 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din
V »Zajednici« združene gasilske čete dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno

Vsebina:

	Stran
Vesti gasilskega saveza kraljevine Jugoslavije	65
Vesti starešinstva gasilske zajednice za Dravsko banovino	65
Naša razstava na spomladanskem velesejmu	66
Novosti na polju gašenja	69
Navodila za delo gasilskih čet v namen preprečenja požarne opasnosti v primeru sovražnega zračnega napada	70
Dopisi	76

Gasilske čete, pozor!

Nabavite si najcenejše opasače za moštvo in starešine pri direktnem producentu. Vzorec ustreza vsem predpisom in je odobren od Vatrogasnega saveza Kraljevine Jugoslavije v Beogradu pod br. 1114 s dne 7. maja 1935 ter registriran pod br. 29 v Savezni pisarni. — Ob večjem odjemu popust!

»Indus« TOVARNA USNJA IN USNJENIH IZDELKOV
družba z o. z. **Ljubljana, Sv. Petra c. 72**

Založil odbor »Gasilske zajednice za Dravsko banovino«. Odgovorni urednik Jože Turk
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francé Štrukelj)

Krize bo konec,

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet dati

nova posojila iz novih vlog

Zaupajte Vaš denar

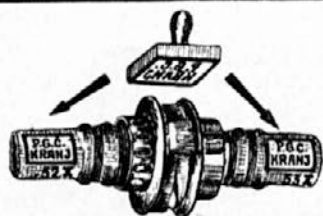
Mestni hranilnici ljubljanski,

ki izplačuje nove vloge, vložene po l. 1933.,
neomejeno ter jih obrestuje po 4—5%

Vloge nad Din 400,000.000.—

Rezerve Din 14,600.000.—

Točna evidenca
inventarja!

Nelzperljivo!
Neskođljivo!

PLATNOŽIGE IN ŠTEVILKE

za oznako Vaših cevi, službenih oblek,
pasov i.t.d. Vam dobavi solidno in ceno

JOSIP ŠTIRN, tvornica kovinske robe
DRAVLJE, pošta Št. Vid nad Ljubljano

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6

tiska vse za vas n. pr. društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, posetnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6

MARIBOR, PALAČA DRAVSKE HRANILNICE

ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjižnice in za Vašo osebno uporabo Poleg slovenskih knjig ima tudi zalogo drugih slovenskih, francoskih, angleških in nemških knjig — revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik — **Pišite po kataloge in cenike!**

Gasilske čete, pozor!

Preden si nabavite potrebne cevi, Vas vljudno vabim, da si ogledate mojo zalogo **normalnih gasilskih cevi** najfinejše kakovosti, izdelke slovite češke tovarne H. Klinger, za katero imam samoprodajo za vso Slovenijo

Ivan N. Adamič

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31

MARIBOR, Vetrinjska 20 CELJE, Kralja Petra 33

Velika zaloga: Gumiranih cevi vseh vrst, gum. spiralnih sesalnih cevi. Normalne spojke iz la medenine itd. Najnižje cene! Zahtevajte cenik!

Samoprodaja gasilskih cevi!

Vesti gasilskega saveza kraljevine Jugoslavije

Vsem gasilskim zajednicam in župam.

Vrhovni inspektor gasilske službe je predložil Starešinstvu saveza referat nastopne vsebine:

»Zaradi velikega siromaštva se z velikimi napori od strani poedinih zajednic, žup in čet kolikor toliko vzdržujejo tečajji za gasilce, podčastnike in častnike. Nekateri zajednice so izvršile že tudi tečaje za poveljniške izpite.

Velika omejitev v materialnih sredstvih je zadrževala doslej savezno starešinstvo, da bi kontroliralo delo teh tečajev, zato se po dostavljenih poročilih opaza, da se tečajji ne vrše enotno, čeprav obstoja enoten načrt, predpisan od Saveza. To se pojavlja zato, ker nekateri nastavniki posameznih tečajev, odnosno člani izpitnih komisij, niso izvršili zaželenih in potrebnih edinstvene šole.

Razen tega sem konstatiral, da v mnogih primerih tudi izpitne komisije niso sestavljene po dotičnem predpisu, temveč se od strani zajednice odredajo tudi nadrejene osebe, da prisostvujejo in predsedujejo izpitnim komisijam, zato se večkrat ne more niti zaključiti kakšni so sploh ti izpiti. Razen tega lahko tako vodstvo izpita kdaj mnogo vpliva na enotno delo tudi z ozirom na sestav komisije, ki daje kvalifikacije bodočim vodečim osebam naših organizacij.

Zato predlagam, naj se z razpisom opozore zajednice in župe na striktno izvrševanje čl. 3 in 5. obstoječih predpisov o strokovnem izobraževanju, dokler ne nastopi možnost nadziranja.

Dostavljajoč vam ta zgornji referat, prosimo bratske zajednice, da temu vprašanju posvete svojo največjo pažnjo in da se v bodoče vrše tečajji in zaključni izpiti na osnovi omenjenega predpisa.

Vesti starešinstva gasilske zajednice za Dravsko banovino

Razstavni odsek gasilske zajednice Dravske banovine

naproša vse bratske župne in četne uprave, da mu najkasneje do 10. julija t. l. pošljejo event. račune za prevoz in odvoz razstavnih predmetov, ker poznejših terjatev ne bo priznal. Dalje se naprošajo, da pregledajo točno vrnjene predmete in javijo odseku pravičen prejem. V primeru, da kakšnega predmeta niso prejeli, odnosno, da se je pomotoma kaj zamešalo je treba tudi to javiti najkasneje do 10. julija t. l., ker poznejših reklamacij ne bo upošteval.

Izšel je prvi zvezek »Vatrogasna biblioteka«, ki jo izdaja in urejuje gosp. Peter Lekić, generalni tajnik Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije. V prvem zvezku, ki ga zlasti priporočamo župnim in četnim tajnikom, najdemo važne odredbe, pravilnike ter napotke iz zakona o taksah, trošarine na bencin, oprostitve gasilnega orodja plačanja carine, voznih olajšav gasilcev in njihovega orodja td. Knjižica prinaša tudi par obrazcev nove uredbe o voznih olajšavah. Poleg administrativnih predpisov prinaša knjižica tudi protipožarne predpise in uredbe, ki so v naši državi sedaj v veljavi.

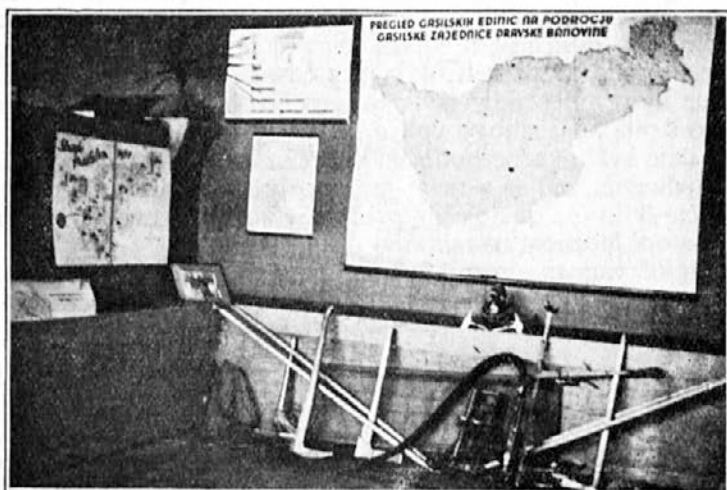
»Vatrogasna biblioteka« bo izhajala v zvezkih in to najmanj šestkrat letno. Naročnina znaša mesečno po 6 Din. Naroča se lahko pri zajednici ali pa direktno pri naslovu: »Vatrogasna biblioteka — Beograd — Admirala Goprata 89.

Ing. Franc Dolenc, inspektor Gasilske zajednice Dravske banovine:

Naša razstava na spomladanskem velesejmu

Letošnja gasilska razstava pod okriljem spomladanskega velesejma v Ljubljani je imela namen prikazati širši javnosti razvoj, delo in pomen naše organizacije, kar se nam je tudi vsaj v glavnem posrečilo.

Naravno je, da mi s svojimi sredstvi ne moremo organizirati razstav v takšnem obsegu kot je to primer pri Nemcih, ki so ravno ta mesec otvorili razstavo pod imenom »Der Rote Hahn« v Dresdenu in ki bo odprta do septembra. Ta razstava zavzema 18.000 m² površine samo v glavnih prostorih. Ima pa še polno stranskih, med njimi tudi nalašč za to zgrajen 9 nadstropen plezalen stolp, za predvajanje raznih načinov plezanja in reševanja.

Pripravo za našo razstavo smo pričeli že lansko poletje. Pri zajednici se je ustanovil poseben odsek pod predsedstvom br. F. Bulca. Odsek se je takoj obrnil na vse župne uprave, da imenujejo iz svojih vrst poverjenike za razstavo, kar se je tudi zgodilo. Žal pa večina teh poverjenikov ni pravilno pojmovala svojih dolžnosti, ker kljub pozivom in navodilom v »Gasilcu« nismo dobili (vsaj pravočasno ne) seznama razstavnih predmetov. Prvotno nam je stavila uprava Velesejma na razpolago ves paviljon, ki smo ga pa zaradi premajhne udeležbe s strani žup morali odpovedati. Zadnje dni pred razstavo smo pa dobili toliko predmetov, da je postal prostor pretesen.

Prvi del razstave smo določili gasilskim tvrdkam. Gasilsko orodje, predvsem motorke, so razstavile: Strojne tovarne in livarne — Ljubljana, Liv — Št. Vid, K. Rosenbauer — Celje, Skodovi zavodi — Plzen in A. Supan — Ljubljana. Opažalo se je, da je tudi ta panoga industrije pri nas v razvoju. Pozornost je zbujal model brizgalne s steklenim ohišjem, ki je vidno črpal vodo. Tudi najmodernejši aparati za gašenje s peno so našli dosti občudovalcev. Tvrdke A. Kassig — Ljubljana, J. Čekal (Avstrija) in Stermecki — Celje so razstavile razno gasilsko opremo in uniforme, prapore in značke po novih predpisih tvrdka Z. Pegan — Ljubljana, lepilo za cevi KIK — Kranj in žige za cevi J. Štirn — Dravljce.

Drugi del naše razstave je bil v rondoju aranžiran kot reprezentančni prostor. Naokoli je stalo 17 gasilskih praporov od najstarejših do najnovejših,

ki so že izdelani po novih predpisih. Tu je visela slika Nj. Vel. kralja Petra II. in kip blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Na sredi med cipresami je stala plošča, ki jo bo postavila ljubljanska četa v spomin žrtvam gasilskega poklica. V tem prostoru sta viseli tudi sliki umrlih starost Barleta in Doberleta in pa plaketa, ki jo je poklonilo gasilstvo svojemu starešini Turku ob njegovi 70 letnici.

Šele v tretjem prostoru je bila razvrščena prava gasilska razstava, razdeljena po oddelkih. V zgodovinskem oddelku je vzbujala pozornost obiskovalcev častitljiva parna brizgalna Ljubljane, ki danes uživa že zasluženi pokoj. Kljub svoji teži in velikosti ni več kos malemu agregatu, ki daje skoro trojno količino vode. Še starejše so bile nekatere ročne brizgalne (pgč. Šmarce-Duplica, Kovor in Tomišelj), ki že davno niso več v rabi in nekoliko novejše brizgalne delavnice drž. žel. Maribor. Interesanten je bil tudi alarmni aparat (Ljubljana) in dihalna aparata z mehonom in cevmi (Novo mesto in Trbovlje). Po stenah pa so visele razne slike požarov (Dobračeva), vaj, nastopov itd.

V oddelku modernega orodja je stal poleg dveh agregatov (Celje in Gaberje) avto pgč. Brezovica z vdeleno turbinko (izdelala br. Gregorin — Vnanje Gorice), razni gasilski aparati, čelade, kavlji, azbestna obleka (Trbovlje), model dvotaktnega bencinskega motorja, slike letošnjega požara v Kočevju, lepo izdelan pregled požarov v okolišju pgč. Gaberje, slike hidrantov, spojk in raznih vaj (Industr. četa KID — Jesenice). Poučne so bile tudi velike slike, ki kažejo, kako nastane požar (kajenje v postelji, bencin in sveča, otrok in vžigalice itd.) Omeniti je tudi priročno cmarico za prvo pomoč in trakovje za nosila (Poklicna č. Ljubljana) in orodje ter oprema gorskega oddelka pgč. Trbovlje.

Veliki razmah in moč naše organizacije je nazorno in lahko umljivo prikazoval statistični oddelak. Pozornost je vzbujala velika zemljevidna karta naše banovine, na kateri so z zastavicami zaznamovani vsi sedeži naših organizacij. Posebni znaki na zastavicah pa nam zopet objasnijo koliko in kaj poseduje dotična četa (dom, motorka, ročna brizgalna). Interesanten je bil tudi zemljevid Dravske banovine, na katerem so gasilci, motorke, domovi, lestve, avtomobili in ročne brizgalne v pravem razmerju prikazovale moč gasilstva v posameznih srezih. Enako je bilo tudi na štirih tabelah prikazano stanje gasilstva v vsej državi. Ogromna motorka, gasilec in dom so v primeru s komaj vidnimi slikami v večini ostalih banovin poudarjali nadmoč našega gasilstva nad ostalimi banovinami. Saj imamo skoro od vsega absolutno večino mi Slovenci v mali Dravski banovini! Diagrami in razni grafikoni

so predstavljali stanje in porast našega gasilstva v 65 letih, enako porast orodja itd. Zlasti cevi so bile nazorno prikazane — če bi jih razvijali od Ljubljane bi prišli z njimi do Novske (200 km). Tudi požari v preteklem letu, ko smo pričeli s sistematično ureditvijo javljanja požarov zajednici, so zavzeli velik del tega oddelka. Nazorno je lahko obiskovalec gledal, koliko požarov

je bilo v posameznih srezih, koliko v posameznih mesecih, velikost in škodo povzročeno po požarih in obvarovano od gasilcev. V tem oddelku so tudi nekatere župe in čete razstavile lično izdelane statistike, zemljevide in načrte kot župa Kamnik, Ljutomer in Novo mesto ter čete KID — Jesenice, Kotredež, ljubljanska poklicna, Trbovlje in Stožice. Vatrogasni Savez nam je poslal za razstavo le tri grafikone, ki so pa prispeli že po otvoritvi.

Nadaljnji oddelek je bil posvečen našim domovom. Poleg načrtov smo razstavili slike domov po župah. Žal pa župe Črnomelj, Dravograd, Krško, Logatec, Maribor - desni breg, Metlika in Slovenjgradec sploh niso ali pa so prepozno poslane slike svojih domov, tako da zbirka ni bila kompletna. Obiskovalcem je posebno ugajal model doma pgč. Kranj, ki je v miniaturni razstavi tudi vse svoje orodje, avtomobile in celo vrtilno lestvo (izdelal član čete A. Brilly, davčni inspektor v p.). Dalje je bil razstavljen še model vzornega doma pgč. Rogaška Slatina.

Poleg domov je bilo par spominov na junake naše organizacije. Videli si ročnik ponesrečenega Zargija (Ljubljana), sliko ponesrečenega poveljnika Pičmana (Britof) in v bolnici slikane ožgane gasilce iz Tomišlja.

V nadaljnjem oddelku smo videli moderno električno javilno napravo za požar z avtomatičnim in navadnim javilcem (tvornica Erikson) ter poučne slike o nevarnosti električnega toka.

Zadnji oddelek je bil namenjen obrambi proti napadom iz zraka. V sredini je stala lutka z masko in zaščitno obleko, ki je vsakega obiskovalca opozarjala na grozote bodoče vojne, katere so mu potem še bolj predočile zanimive slike učinkov vojnih strupov na človeka in živali. Pod steklom je lahko te strupe tudi videl. Zanimive so bile tudi slike, kako se moramo in kako se ne smemo ponášati pri zračnem napadu. Razstavljene so bile tudi najrazličnejše tipe mask, katerih večino izdelujemo že pri nas (Zavod Obilicevo). Nazorno je bilo tudi prikazano, kako se mora masko namestiti na obraz in kako se je ne sme. Industr. gasil. četa KID — Jesenice je razstavila v tem oddelku par uspešnih slik vaj reševanja zastrupljencev s plini. Ravno ta oddelek je še posebno zanimal občinstvo.

Pred paviljonom sta stali ogromni štirikolni brizgalni: ročna pgč. Gradac in motorna pgč. Domžale.

Razstava je bila zamišljena kot tehnična in propagandna. Zato smo izločili vsak osebni kult. Čete, ki so nam poslale slike odborov, raznih funkcionarjev, diplome itd. nam morajo zato oprostiti, da teh nismo razstavili. Uvideti

mora pa vsak, da takšne slike občinstva ne zanimajo, vsak osebni kult pa organizaciji samo škoduje in jemlje resnost. Enako nam morajo nekatere čete oprostiti, da njihovih predmetov nismo razstavili skupno. S tem bi pa kršili vrstni red in sistematsko razdelitev ter bi postala razstava preveč pestra, nepregledna in s tem nezanimiva.

Poleg ogromnega števila občinstva in domačega gasilstva je obiskalo razstavo tudi 19 slovenskih gasilcev iz Koroške, ki jih je razstavni odsek tudi pogostil. Pogrešali smo pa deputacije Vatrogasnega Saveza in vsaj deputacij zajednice iz sosednje Savske banovine, dočim sta zajednici Dunavske in Drinske banovine poslali svoje delegate.

H koncu naj omenim še one, ki so nam pripomogli, da smo razstavo organizirali. V prvi vrsti gre zahvala Kraljevski banski upravi, ki nam je s podporo omogočila prireditve, dalje upravi Veleseljma za gostoljublje, Banovinskemu in mestnemu odboru za zaščito civilnega prebivalstva proti napadom iz zraka, Oblastnemu odboru Rdečega križa in upravi zavoda Obilicevo za razne predmete in sodelovanje pri organizaciji oddelka za protiplinsko zaščito. Dalje se moramo zahvaliti g. Rajku Turku za brezplačno špedicijo razstavnih predmetov od kolodvora na razstavni prostor in nazaj, enako br. L. Zupančiču, tvrdkam I. Bonač in foto »Turist« (Šmuc) za znatne popuste itd.

Zahvalo zaslužijo tudi vse one čete, ki so s svojimi predmeti pripomogle do razstave. Razen pgč. Ljubljana so se še posebno odlikovale ind. četa KID — Jesenice in pgč. Trbovlje - trg, Trbovlje - rudnik ter Novo mesto. Ogromno je bilo delo, zato ne smem pozabiti vnetih sodelavcev, ki so me krepko podpirali. Predvsem se moram zahvaliti tajniku zajednice br. St. Pristovšku, župnemu tajniku br. B. Rošu, dalje poveljniku poklicne čete br. Gostiši, gdč. Čizmekovi, gg. B. Debevcu, Z. Vedlinu in vsem ostalim, ki so na kakršenkoli način pomagali.

Letošnja razstava nas je tudi marsikaj naučila. Pri organizaciji podobnih prireditev bi bilo predvsem potrebno intenzivnejše in hitrejše delo pri župah, ki mora biti tudi ob naznačenem roku dovršeno. Le na ta način more centralni odsek, odnosno ožji odbor pravočasno pričeti s predpripravami in dokončati delo po izdelanem načrtu. Po časopisnih kritikah sodeč smo lahko na našo razstavo ponosni, priznam pa, da bi pod drugimi pogoji razstava lahko bila še boljša.

Novosti na polju gašenja

Potrebno se mi zdi, da tudi naše gasilstvo obvestim o novostih, ki jih uvaja svetovnoznanano gasilstvo. Dunajsko gasilstvo se je že več let pečalo z vprašanjem, kako gasiti tam, kjer je težko ali nemogoče rabiti vodo. Do sedaj rabljena kemična pena je zadostovala v velikem, a so stroški za pripravo pene tako veliki, da je njena uporaba otežkočena. Pri tem izvaja teža kemikalij, ki jih je treba voziti s seboj, zelo malenkostno množino pene. Danes se uporablja mesto kemične pene mehanično proizvajana zračna pena, ki je mnogo cenejša. Tako stane 1 m³ pene približno $\frac{1}{10}$ kemične pene. Pri vsem tem pa lahko pri novem postopanju peljemo s seboj penske substance, ki proizvajajo 12—20 krat večjo množino pene, kakor do sedaj. S tem se je omogočilo gasiti s peno tudi takšne požare, ki smo jih do sedaj gasili z vodo ter povzročili radi velike količine vode marsikako veliko škodo. Po daljših poizkusih je dunajsko gasilstvo opremilo 80 gasilnih voz s pensko opremo. To omogoča, da vsaka posamezna brizgalna proizvaja v minuti 1500 do 5000 l pene ter vozi vsaka brizgalna na požarišče materiala za proizvajanje 20.000 l pene.

To opremo je oskrbela tvrdka Rosenbauer in drug ter sestoji iz sledečih delov:

1. Univerzalnega ustnika z visoko učinkljivim ročnikom.
2. Iz natakkljivega penskega lijaka.
3. Injektorja za mešanje penske tvarine, ki ga priključimo k sesalnemu vhodu črpalke.

K temu še:

4. Cevi za podaljšanje, po 4 m dolžine s spojkami.
5. 10 m dolga azbestna cev za vlivanje.

Univerzalni ustnik z zaporo omogoči ustvaritev vseh mogočih v poštev prihajajočih curkov in sicer:

1. Polni curek, ki se stopnjema uravnava od 0 do 18 milimetrov.
2. Pršiči curek z daleč segajočim stožcem, ki se lahko uravna do zaščitnega curka z malenkostnim dovodom vode.
3. Dalekosežen, ploščati pršiči curek, ki se tudi uravna do zaščitnega curka z veliko dajatvijo vode.

Z ustnikom, ki je v zvezi z univerzalnim ustnikom, more brizgač delati vedno z ustrežajočim ustnikom, ne da bi se prekinil dohod vode.

Z nastavljenim penskim lijakom na univerzalni ustnik z istočasnim do-
vajanjem penske snovi k vodi imamo pripravo za pridelavo gasilske pene.

Prednost te priprave je ta, da lahko rabimo isti ustnik za vodo in peno. Prehod k delu s peno se izvrši brez vsake prekinitve dela in traja ta prehod le nekaj sekund. S tem, da natakujemo penski lijak se že univerzalni ustnik za proizvodnjo pene sam ustavi.

Na črpalke pritrjen injektor sesa sam iz posode snov za peno in jo meša z vodo. Z majhno zaporo se injektor lahko izključi ali pa se regulira množina penske gasilne tvarine ter se tudi po brizgaču samem regulira množina rabljene tvarine.

Po uravnavni zaklopki je vsa naprava neodvisna od pritiska. Dopolnjevanje penske tvarine je možno tudi med delom s peno, ne da bi gašenje prekinili. Preizkušnja je bila povsem prav zadovoljiva, v vseh primerih je naprava ustregla zahtevam; pena sama je skrajno žilave konsistence ter se prime tudi najbolj navpičnih sten v debelosti več centimetrov.

* * *

Ta članek povzemamo iz gasilskega časopisa avstrijske gasilske zveze. Ker smo imeli priliko videti te naprave na letošnji gasilski razstavi, želimo, da se te naprave tudi pri nas čim bolj udomačijo med našim gasilstvom in se bo tako obvarovala marsikatera škoda, ki jo povzročamo pri gašenju s preobilico vode.

Navodila

za delo gasilskih čet v namen preprečenja požarne opasnosti v primeru sovražnega zračnega napada

Uvod.

Naloga civilne obrambe v primeru sovražnega zračnega napada je s predpisi opredeljena, treba je sedaj urediti le prevzemanje vseh predvidenih stvari od organizacij in ustanov in jih praktično ter postopoma izvesti. Vsak pokret v tem zmislu mora biti izveden sporazumno z državno oblastjo, odnosno zato

odrejenim krajevnim odborom. Razumljivo je, da del tega važnega dela pripada tudi gasilstvu in to od vseh posameznih društev, gasilcem v prvi vrsti.

Pod pojmom »civilna« obramba razumemo »pasivno« obrambo, ki jo bodo izvrševali ljudje, ki bodo oproščeni vojne obveznosti, odnosno ljudje, ki niso vojni obvezniki. Prav zato je potrebno, da vsak državljan smatra vprašanje obrambe domače zemlje pred sovražnim napadom iz zraka za svoje in zelo važno vprašanje brez ozira na to ali je vojni obveznik ali ne, ker je to vprašanje v interesu vsakega poedinca, njegove družine in njegovega imetja.

Nihče ne sme kloniti z duhom, ampak mora vsak zbrano gledati resnici v oči. Tu končno ne more biti mnogo premišljevanj. Vsak in vse bo ogroženo in zato se mora vsak pripraviti in se staviti na razpoložanje vodilnim činiteljem in oblastem v onem zmislu, v katerem bo najbolje koristil, da reši svoje življenje, življenje svojih najdražjih, svoje imetje. V tem smo in moramo biti edini in složni.

Vodstvo in organizacija aktivne obrambe t. j. borbe v zraku, spada v delokrog vojaških oblasti in o tem ne moremo razpravljati na tem mestu. Moramo se pa vendar zavedati, da bodo vse naše najboljše sile pod zastavami naše s slavo ovenčane vojske in da bodo naloge pasivne obrambe prešle na tako imenovane polmoči, t. j. mladino pod 18 let in ljudi nad 50 let, dalje na žene v kolikor bodo zato sposobne.

Predpogoj, da se opasnost iz zraka uspešno odbije, je v tem, da se pravočasno in točno seznanimo v čem opasnost preti, kakšne vrste je in kakšnega obsega je. Vemo, da se bo sovražnik posluževal raznih najostudnejših sredstev v dosego svojega cilja, kakor so:

1. širjenje neosnovanih in lažnivih vznemirjujočih vesti po letalih, ki jih bo metal iz letal in bo s tem poizkusil povzročiti upore in širiti nemoralno propagando v svojo korist;

2. metanje velikih količin razdiralnih bomb v raznih težah in velikostih, katerih naloga bo uničiti zgradbe, ceste, ulice, mostove in prometne naprave. Razdiralne bombe večjih dimenzij lahko porušijo (z eksplozijo ene same bombe) cel blok hiš;

3. metanje vžigalnih letalskih bomb. Te bombe so lahke, ker je vsaka težka le $\frac{1}{2}$ do 5 kg; zato jih lahko vsak avijon prenaša v velikih količinah in jih lahko svojevoljno meče na izbrane cilje. Z metanjem teh bomb bo sovražnik v najkrajšem času povzročil nebroj požarov in prav radi tega smatrajo strokovnjaki to vrsto orožja za sedaj kot najopasnejšo;

4. metanje bomb, ki pri eksploziji razvijajo dušljive in strupene pline.

Da bi preprečili ali pa vsaj deloma zmanjšali opasnost sovražnega napada, ne smemo ostati prekrizanih rok, temveč se moramo pripraviti in mnogo delati, da nas to zlo ne zaloti nepripravljenih. Toda, ko bo prišla nevarnost, se bomo branili s samoobrambo, s katero bomo seznanili vso našo javnost in to:

1. ne smemo verjeti ničemur, ker moramo vedeti, da je vse laž, kar nam sovražnik sporoča v namenu, da nas zavede in zapelje. Vse drugo spada v delokrog državnih oblasti.

2. Kamuflaža (t. j. maskiranje objektov). Namen tega je, zavesti sovražnika, da izgubi orientacijo in vsled tega tudi svoj cilj. Razen tega, s pravilno zgradbo stanovanjskih in drugih poslopij, a posebno še z zgradbo sigurnih in prostranih kleti, kjer bi mogli nastaniti čim več ljudi. V obzir prihaja tudi izseljevanje (evakuacija) ljudi po načrtu, ki se mora že preje urediti in izdelati, kar pa spada v delokrog krajevnega odbora.

3. Z ene strani točna, dobro premišljena in po gradbenih predpisih izvedena zgradba poedinih poslopij, na drugi strani pa, da so v vsaki hiši na

pripravnem mestu pripravljena sredstva za lokalizacijo začetnega požara in da jih hišni stanovalci znajo uporabljati, da bi v primeru potrebe takoj stopiti v akcijo.

4. Potrebne so priprave, za katere skrbi državna oblast s pomočjo krajevnega odbora. Da se zaščitimo pred strupenimi in dušljivimi plini, je potrebno, da bo vsak človek zavarovan s plinsko masko, ki jih pa država ne bo mogla v tako veliki količini nabaviti, ampak se mora vsakdo sam zato pobrigati. Te maske se izdelujejo doma, a kolikor nam je znano se prodajajo že v prosti trgovini in se lahko nabavijo po ceni, ki je določena od države.

I.

Da more gasilstvo razumeti svoje velike naloge in svojo važno vlogo v primeru sovražnega napada iz zraka, si je potreba v sliki predstaviti in predočiti, kakšen bo ta napad. Dobro vemo, da bodo bombna in druga letala opremljena z vsemi mogočimi bojnimi sredstvi križarila nad posameznimi mesti in večjimi naselji, ki so večjega pomena.

Vemo tudi, da bodo metala v velikih količinah razne bombe, da bi napravila čim večjo škodo. Predpostavljamo, da bodo najpreje metali težje in lažje razdiralne bombe z namenom, da rušijo in ubijajo, da bi ljudi čimbolj preplašili in da bi se poskrili v hiše in druga zavetišča; potem bodo metali zažigalne bombe, da izzovejo čim večje število požarov in koncem vsega bodo padale bombe s strupenimi plini, da bi sploh preprečili vsako reševanje in gašenje požarov.

Vsak napad se bo izvršil naglo in bo trajal le nekoliko minut, ker sovražnik ne bo čakal, niti nam dal časa, da se pripravimo na obrambo, a še manj za protinapad. Pričakovati moramo tudi, da se bodo sovražni napadi ponavljali v stalnih razdobjih, radi tega moramo biti stalno pripravljene od tedaj, ko sovražnik prične svoje bojne operacije.

Kakor sledi iz gornjega, moramo biti mnogo preje v vsakem oziru pripravljene popolnoma, da se lahko vsak trenutek postavimo v službo obrambe domovine. Začnimo torej takoj z delom, ker to zahteva od vseh nas interes domovine!

Ker spada aktivna obramba domovine v delokrog vojaških oblasti, bomo tu razložili pripravno delo za pasivno obrambo, t. j. oni del opravka, ki spada v delokrog gasilskih organizacij.

Predčasni ukrepi.

Potem, ko nam je razumljivo katero dolžnost ima gasilstvo v primeru sovražnega napada iz zraka, bomo takoj začeli z delom in to: s predavanji, šolami in vajami ne samo svojega članstva ampak tudi ostalega prebivalstva, ki niso vojni obvezanci. Radi tega naj obsegajo vsa teoretična predavanja in praktične vaje to snov:

1. Ureditev hišnega gasilstva.
2. Organizacija skupnega hišnega gasilstva (za več hiš skupno).
3. Delo javne gasilske čete.
4. Dolžnosti poveljnika javne gasilske čete, in
5. druge ustanove.

A. Hišno gasilstvo.

Hišno gasilstvo je treba organizirati v vsaki, tudi najmanjši hiši. V velikih hišah, kjer je več stanovanj, je ta potreba še večja. Član hišnega gasilstva mora biti obvezno vsak stanovalec dotične hiše, moški ali ženska, v kolikor

je sposoben za kakršnokoli delo. Vsi ti ljudje se bodo postavili v primeru potrebe pod poveljstvo onega, ki bo določen skrbeti za reševanje hišnih prebivalcev. Oni, katerim bo odrejena kakšna druga javna funkcija, so oproščeni gasilske službe za dobo, ko bodo morali vršiti to drugo službo.

Ker bo torej obstojalo hišno gasilstvo v glavnem iz starejših ljudi, mladeničev pod 18. leti, žen in deklet, je potrebno posvetiti posebno pozornost njihovem vežbanju s sredstvi, ki jih bo imela dotična hiša na razpolago v to svrhu. V vsakem primeru je treba vedeti, da je dolžnost hišnega gasilstva ta, da nastali požar v začetku zaduši in da mu ne da časa, da bi zavzel večji obseg in bi se razvil v velik požar, ki bi mogel povzročiti velike in katastrofalne posledice.

Glavno sredstvo za gašenje požara v začetku je voda. Vsaka hiša mora imeti pripravljeno dovoljno količino vode na podstrešju ali kakšnem drugem pripravnem mestu. Ta voda mora biti vedno pripravljena v škafih ali kakšnih drugih posodah v dovolj veliki količini, tudi v onih hišah, kjer imajo vodovod. V hišah, kjer imajo vodovod, mora biti pri vsaki pipi pripravljenih dovoljno odgovarjajočih cevi, da se more voda iz vodovoda izkoristiti za vsak tudi najbolj oddaljen kot hiše.

Dobro je tudi, da se v večjih hišah postavijo ročni aparati za gašenje. Danes imamo ročne aparate, domačega izdelka, ki gasijo z vodo, peno ali s peskom. Z uporabo teh aparatov je treba prebivalce izveščati, da se jih morejo in znajo v primeru potrebe pravočasno in uspešno poslužiti.

Omeniti moramo, da ni izključno, da bomo morali v mnogih primerih, posebno po vaseh, uporabljati najenostavnejši način gašenja, kakor n. pr. mokre cunje itd. V to svrhu je potrebno imeti pripravljene dva do tri metre dolge palice, ki imajo na enem koncu pritrjeno cunjo. Ta cunja se namoči v vodo in se potem z njo udarja po ognju. To je boljši način gašenja, kakor navadno polivanje vode, ker se s takšnim polivanjem voda ne izkoristi dovolj, ker se je navadno največji del polije okrog, kjer ni treba, kar je v mnogih primerih že povzročilo dvojno škodo. Enako se lahko okoristimo tudi z navadno metlo, ki jo uporabljamo na isti način, kakor preje opisane palice. Razumljivo je, da ta način gašenja ni uporabljen pri požaru večje razsežnosti, ampak se uporablja izključno le pri začetnih požarih in še to tam, kjer ni boljših sredstev in načina za gašenje.

Goreča snov vžigalnih bomb zahteva pri gašenju mnogo več pripravljenosti in opreznosti. Ta snov se zaradi svoje visoke temperature ne da doslej še z ničemer pogasiti in je radi tega zelo opasen sovražnik predmeta, na katerega pade. Tudi železne konstrukcije uničuje, če pride do njih, ker se železo zaradi visoke temperature razžari in se začne topiti in radi tega popušča na nosilnosti.

Da preprečimo razvijanje in širjenje požara, ki ga je zanetila letalska bomba, moramo pripraviti na podstrešju v enem ali več sodih dovoljno količino suhega peska, eno ali dve lopati in grebljici, s čimer bomo gasili odnosno preprečili širjenje požara. Gorečo snov letalske bombe moramo po možnosti spraviti na peščeno podlago in jo potem zasipati s peskom, ki bo preprečil širjenje ognja. Delati je pa treba z veliko brzino. Vlivanje vode na gorečo snov letalske bombe bi povzročilo eksplozijo in se zaradi tega ne sme vršiti.

B. Skupno gasilstvo (za več hiš).

Kakor smo rekli pod A. mora biti vsaka poedina hiša in poslopje sploh pripravljeno za obrambo požarne nevarnosti, čeprav z najenostavnejšimi sredstvi za naglo gašenje, ki bo uspešno le tedaj, ako se bo gašenje začelo takoj

(v začetku požara) dokler se požar ni razvnel. Ne smemo torej dati nastalemu požaru prilike, da bi zavzel večje dimenzije.

V primeru, da bi v isti hiši nastal požar na več mestih, a da sredstva za gašenje, s katerimi dotična hiša razpolaga, niso dovoljna, da bi vse nastale požare pogasila, moramo poiskati pomoč pri sosedih. Zato je potrebno, da se morajo vse bližnje hiše medsebojno organizirati in ustvariti možnost medsebojne pomoči v primeru požara. V nekaterih državah so izdani tozadevni predpisi, ki določajo način, kako urediti takšno medsebojno pomoč. Odrejeni so posamezni bloki (skupina hiš, ki so z ozirom na ulice, prelake in zgradbo med seboj zvezane), ki tvorijo za se edinice za obrambo proti požaru. Gotovo je ta organizacija zelo dobra in koristna, ker se gasilska četa sama ne bi mogla vedno odzvati pozivu, posebno ne tedaj, če nastane istočasno več požarov.

Skupno gasilstvo je potreba čimprej organizirati in preskrbeti skupno vežbanje pod poveljstvom človeka, ki bo zato poklican in določen. Vse ostalo, kar velja za hišno gasilstvo, velja tudi za delo skupnega gasilstva.

C. Javne gasilske čete.

Javne gasilske čete, čeprav bi bile tako močne po številu ljudi in priprav, ne morejo zadovoljiti potreb, pogosto niti potreb onih krajev, ki jih je sovražnik izbral za svoj cilj. Sem spadajo in prihajajo v obzir v prvi vrsti ona mesta, ki so važnejšega pomena za državo in občje javne interese, ki jih bo sovražnik napadel, da napravi čim več škode.

Javne gasilske čete morajo svoje sile že v naprej praktično porazdeliti, na manjše oddelke (postaje) po požarnih okoliših, da more vsak oddelek (postaja) v primeru požara samostojno nastopati. V to svrhu se morajo dati posameznim oddelkom (postaji) potrebno orodje za samostojno delo. Ta razdelitev na postaje je potrebna že zato, ker se lahko pripeti, da pade sovražna letalska bomba prav na gasilski dom in čeprav nastane požar, ne zgori vse, ampak le del, ker ni vse v domu nameščeno. Ko je izvršena decentralizacija ljudi in gasilskega orodja, ni več te nevarnosti, ker ni verjetno, da bi sovražnik pogodil vse postaje, a razen tega bo pomoč v posameznih okoliših hitrejša.

Dolžnost teh oddelkov (postaj) je, da bodo morali biti vedno pripravljene priskočiti na pomoč v primeru požara v svojem okolišju. Razen tega morajo nuditi tudi pomoč na področju drugega okolišja, ako to odredi centrala. Postaje morajo biti v stalni zvezi s svojo centralo, od katere bodo dobivale vse potrebne nasvete in ukaze.

Vsaka postaja naj ima vsaj eno brizgalno z dovoljno količino cevi, lestvami za plezanje, pri čemer se mora ozirati na gradnjo in višino hiš dotičnega okolišja, kakor tudi z drugim orodjem. Člani postaje morajo imeti (čeprav tudi v omejenem številu) azbestna oblačila in plinske maske za vsakega člana poleg ostale opreme, tako, da postaja sestavlja komplet gasilni voz.

Ni izključeno, da bodo morale postaje poleg svoje gasilske službe, prevzeti tudi druge dolžnosti, najčesče samaritanske. Radi tega naj čete, ki razpolagajo s samaritanskim odsekom, tudi te razdele po okoliših in jih dodele po razpoložljivem številu članstva gasilskim postajam.

D. Dolžnosti poveljnika gasilske čete.

Poveljnik gasilske čete kot najodgovornejša oseba za gasilsko delo, ima zelo važno, a posebno lepo in častno nalogo. On mora skrbeti kako in na kakšen način bo izvežbal že v mirni dobi svoje ljudstvo za naloge, ki ga čakajo v primeru vojne; skrbeti mora da dobi njegova četa potrebna sredstva

(orodje, oprema, pribor), ki so potrebna v miru in vojni; skrbeti mora za vzgojo vsega članstva v gasilski stroki; na kratko: skrbeti mora za vse, da bo njegova četa žela čim boljše uspehe v miru in v vojni.

Delokrog njegovega udejstvovanja je točno določen v § 25. točka 2. Zakona o organizaciji gasilstva in v členu 34. Pravil gasilske službe. Razen tega je tudi njegova naloga, da organizira celokupno gasilsko službo v primeru vojne tudi med prebivalstvom, ki niso gasilci. To se nanaša na organizacijo »Hišnega gasilstva«, kakor je opisana pod A., kakor tudi na organizacijo »Skupnega gasilstva«, ki je opisana pod B. tega »Navodila«.

Svoje delo pod C. bo izvršil poveljnik čete po posebnem načrtu, ki ga bo izdelal z ozirom na krajevne prilike sporazumno s predsednikom občine, odnosno s predsednikom krajevnega odbora.

Poveljnik mora prirejati čim bolj pogosta predavanja in priložnostne praktične vaje o zračni nevarnosti, odnosno o načinu preprečenja požara v primeru vojne z vsemi osebami označenimi pod A. t. j. osebami, ki niso gasilci, ne vojaki, odnosno na hišah, ki niso gasilski domovi ali javne zgradbe.

Da si poveljnik omogoči to delo, je potrebno, da dobi pristanek in podporo od predsednika občine, odnosno od krajevnega odbora, ki naj mu v svojem delokrogu nudi vsako pomoč, ker je to v občem interesu in ker jim je to sveta dolžnost. Poveljnik naj v tem pogledu nastopa s polnim taktom, pa uspeh ne bo izostal.

E. Druge ustanove.

Razen gasilstva obstojajo še druge ustanove, ki se bodo stavile v primeru sovražnega napada iz zraka v službo pasivne obrambe. Te organizacije, ki so znane po svojem delu in programu so: Društvo Rdečega križa, z vsem svojim članstvom in materialom, Aero-klub, Skavti, potem patriotična in druga društva, kakor: Sokoli, Strelci itd. Potrebno je, da s temi ustanovami stopimo v čim tesnejšo zvezo, da si zagotovimo njihovo pomoč povsod, kjer je mogoče. Merda bo kakšna od omenjenih ustanov imela posebno šolo, tečaje, predavanja in primerne praktične vaje, kar ne sme biti razlog, da z njimi ne sodelujemo. Pomoč je neobhodno potrebna, čeprav je delo poedinih organizacij različno in specializirano, hočemo pa končno priti vsi k istemu cilju, — vsi služiti isti svrhi — Kralju in Domovini.

Zaključek.

Dostavljajoč vam ta »Navodila«, v izvršitev, zapovedujemo vsem četam, da takoj prično s prvim delom, potem pa postopoma razvijajo v teku leta nadaljnje ukrepe na način, kakor je to prikazano v teh »Navodilih«, o čemer morajo obveščati pristojne višje ustanove.

Zupni gasilski nadzorniki naj se prepričajo ob svojem pregledu o delu in naj s svojimi nasveti vedno podpirajo vsako akcijo. Razen tega naj gledajo, da se ob priliki javnih (in zaključnih letnih) gasilskih vaj, pokaže ljudem požarna nevarnost v primeru sovražnega napada iz zraka, kakor tudi delo obrambe, t. j. preprečenje in lokaliziranje požara in samaritansko službo. O vsem delu, opazovanjih in uspehu morajo poslati Gasilski zajednici poročilo, ta pa Gasilski zvezi.

Inspektorji gasilskih zajednic naj posvetijo temu vprašanju največjo pozornost, kakor pri inspekcijah, tako ob priliki javnih in šolskih predavanj in naj o tem predmetu dajejo pri izpitih svoje ocene. O celokupnem stanju in delu po teh »Navodilih« morajo poslati svoja poročila Zajednici in Gasilski Zvezi.

Dopisi

Kozje. 60letnico bomo dne 21. julija 1935 praznovali, a ne vsi. Le samo nekdo in to je: Prostovoljna gasil. četa v Kozjem. Marsikdo bi morda mislil, ali je to mogoče, da bi to društvo v tem kraju bilo že tako staro. Le oglejmo si zgodovino slovenskega gasilstva po vsej Sloveniji in videli bomo, da smo le samo 4 leta za Ljubljano. Ponosni smo na našo starost in ponosni tudi na to, da nismo zamudili časa in dolžnosti. Stojimo pred proslavo 60letnice in hvala Bogu smo tudi temu času in tuk. razmeram primerno pripravljene. Imamo gas. dom, močno ročno in motorno brizgalno, prapor in drugo primerno orodje ter obleko. Nismo tudi zamudili naših dolžnosti, ko nas je klical in vabil zvon naše farne cerkve, da prisostvujemo sv. maši zadušnici za blagopokojnim Viteškim Kraljem in tozadevni veličastni komemoraciji. Nismo zamudili časa, ko nas je presenetila nesrečna vest iz Celja, da je gasilstvo za vedno izgubilo svojega organizatorja in delavca tov. J. Vengusta. Ker se njegovega pogreba zaradi prometnih zvez nismo mogli udeležiti, smo potrebno ukrenili, da se je za njega v tuk. farni cerkvi brala sv. maša zadušnici in rekvijem in da smo ji prisostvovali. Zamudili nismo časa, ko nas je obveščal zvon ene ali druge farne cerkve, da je preminul ta ali oni naš tovariš in spremili smo ga dostojno na njegovi zadnji poti. Zavedali smo se pa tudi dobro, da nismo zamudili časa, ko nas je klical plat zvona, ko je trobil gasilski rog, najsi je bila noč, najsi je deževalo, snežilo — šli smo trpečemu na pomoč.

Hvaležni smo našim ustanoviteljem, katere po večini krije že črna zemlja, le eden je še med nami v visoki starosti 86 let, t. j. Ant. Berglez star., bivši posestnik v Kozjem.

V prepričanju, da bo naše tov. gasilstvo v Dravski banovini upoštevalo našo visoko starost — naš izredni jubilej in posetilo ta dan (21. julija t. l.) tuk. gasil. četo, naš ljubki trg in se pridružil naši proslavi. Zato upamo, da bo naša gasilska 60letnica (ker je v tem letu v naši državi edina) od savskih, savinjskih, dravskih in drugih gasil. čet in prijateljev gasilstva prav dobro upoštevana in obiskana, v kar »Pomozi Bog!«

Zupna vaja na Jesenicah dne 12. maja 1935. S svojim razpisom šte. 171 od 26. aprila t. l. je razpisala radovljiška gasilska župa redovno vajo dne 12. maja 1935 na Jesenicah. Priprave je poverila gasilskima četama Kranjske industrijske družbe Jesenice in Javornik, vodstvo pa njihovemu poveljniku gosp. Luckmannu Karlu.

Določenega dne dopoldne sta navedeni četi izvršili svečan sprejem župnemu starešini g. Rusu Ivanu in ostalim članom župnega starešinstva. Prišlo je tudi 93 članov poveljstev od 24 v župi včlanjenih čet. V gasilskem domu v tvornici na Jesenicah so gostje zasedli pripravljene prostore in z velikim zanimanjem sledili dobro izbranim in skrbno pripravljenim predavanjem gg. častnikov gasilskih čet K. I. D. Jesenice in Javornik. Predavanja so bila zelo posrečen uvod k popoldanski redovni vaji.

Poveljnik Luckmann Karel je predaval: »O dolžnostih članov poveljstva«; četni inženjer Seebacher Henrik: »O požarih v električnih napravah in o pomoči ponesrečencem«; četni inženjer Turk Stanislav: »O izgubi pritiska radi trenja v ceveh«; podpoveljnik Bernhard Anton: »O plinski obrambi«; oddelni vodja Lochert Viktor: »O sestavi, delovanju in negi mask«; pročelnik samaritanskega odseka Srak Vladislav: »O prvi pomoči in umetnem dihanju«; oddelni vodja Ivan Gorjanc: »O sestavi, delovanju in negi motorne brizgalne« in pročelnik kulturno prosvetnega odseka Humer Lovro: »O kulturno prosvetnem delu gasilskih čet«.

Vsa gornja predavanja so bila zelo učinkovito podana in akoravno so bila zaključena šele po 13. uri, so jim vsi sledili z največjo pažnjo. Po predavanju se je večina gasilcev podala v bližnjo tovarniško restavracijo k skupnemu kosilu.

Ob 1/2 15. uri se je pričela na športnem prostoru SK »Bratstva«, ki je za to zelo prikladen, župna redovna vaja, katere se je udeležilo 5 čet bližnjega okoliša s skupaj 100 gasilci. Te je poveljnik razdelil na 3 enako močne oddelke pod poveljstvom oddelnih vodij gg. Luckmann Pávla, Locherta Viktorja in Sraka Vladislava. Sam poveljnik g. Luckmann Karel pa je zbral 50 članov poveljstev preko 23 v župi včlanjenih čet v samostojen oddelek. Tega je vezbal posebej in obenem razlagal, kako naj se pravilno poveljuje in kako naj se povelja pravilno izvrše.

Redovna vaja je dobro uspela in pokazala, da mora vsaka gasilska edinica doseči pod spretnim vodstvom dobre uspehe. Ob 17. uri je bila vaja s strumnim mimohodom mimo župnega starešinstva zaključena.

Župni starešina g. Rus Ivan je zanosno nagovoril navzoče gasilce, tako ob zaključku predavanj, kakor tudi ob zaključku popoldanskih redovnih vaj. Zahvalil se je gg. predavateljem, pohvalil požrtvovalnost prirediteljev in discipliniranost navzočih gasilcev; zelo pa je obžaloval, da ni storila prav vsaka v župi včlanjena četa svoje dolžnosti.

Vsaka je prejela vabilo, naj odpošlje k udeležbi vsaj 2 člana poveljstva, prvenstveno one, ki jim pripada naloga, četo smotreno organizirati, izvežbati in usposobiti za uspešno delo. Poudaril je, da so one čete, ki tega niso storile, same sebe oškodovale. Zamudile so izredno priliko, da se spoznajo z delom gasilskih čet K. I. D. Jesenice in Javornik, in lahko bi odnesle mnogo koristnih pobud. Kot industrijskim četam, se tema ni boriti s tolikimi finančnimi in drugimi težkočami, kakor prostovoljnimi četam. Vsekakor se jima zahvaljuje, da stavita svojo večjo tehnično in strokovno znanje in izvežbanost na razpolago za splošni napredek gasilstva. Upa, da bosta to storili tudi v bodoče.

Prostovoljna gasilska četa Domžale priredi dne 21. julija 1935 veselico v proslavo 55letnice obstoja svoje čete, združeno z izletom gasilske župe kamniškega sreza.

Četa Domžale, ki prednjači v župi kot najstarejša četa, je bila ustanovljena leta 1880. na iniciativo nekaterih zavednih Slovencev, zlasti župana pok. Janežiča Matevža, ki je društvu dolgo dobo let tudi načeloval. V veliki meri so gasilsko misel podpirali tudi nemški industrijalci kot Ladstätter, Oberwalder in drugi, ki so znali ceniti in upoštevati važnost obstoja gasilstva. V najstarejših knjigah čitamo, da so v veliki meri prispevali k nabavam raznih brizgaln in jih deloma sami napravili ter tako prav uspešno pripomogli k razvoju gasilstva.

Četa Domžale je matično društvo kasneje ustanovljenih društev oziroma čet Stob in Študa in šteje 32 delovnih, 3 rezervne, 36 podpornih, 5 ustanovnih in 6 častnih članov. Od ustanoviteljev je živ samo Šme Alojzij, 84letni starček, čigar prsi d'čijo 1 srebrna in 2 zlati medalji. Bil je ves čas vnet gasilec ter se je do zadnjega, ko je radi starosti obnemogel, prav pridno in z veseljem udeleževal vseh gasilskih prireditev, pa najsi je bila vaja, požar ali karkoli.

Četa Domžale ima danes v župi razmeroma največ in najboljšega gas. orodja, kot 1 veliko motorno, 1 agregat, 1 ročno štirikolno brizgalno, 1 18 m visoko raztezno lestev, 4 sestavne lestve v dolžini 12 m, 20 delavnih in 18 svečanih oblek ter 42 raznih čelad.

Gospodarsko finančna kriza je tudi našo četo precej občutno potipala, saj smo izgubili v najslabših letih večino starih odbornikov, kar je precej oslabilo četo, ki je bila prav občutno zadolžena. Po izmenjavi vodilnih osebnosti je bila sestavljena mlada uprava, kar pa ni bilo vsem po volji. Priznati pa je treba, da je mlada uprava v najslabših letih plačala okroglo 10.000.— Din starega dolga in je z veseljem pričakovati dneva, ko bo četa popolnoma brez dolga.

V 55 letih svojega delovanja je bila četa pri 117 požarih in to 8 katastrofalnih, 39 večjih, 33 srednjih in 21 manjših ter 16 malenkostnih požarih. Statistika pa najbrž ne bo popolna, ampak je samo domnevno ugotovljena po približnih zapiskih, ki so dostikrat precej pomanjkljivi. Četa ima namen leta 1940. ob svoji 60letnici izdati knjigo o zgodovini gasilstva, združeno s točno statistiko, kar pa bo dalo precej dela.

Program slavnosti je določen takole: ob 13. uri zbor vseh čet pred gas. domom v Domžalah. Nato sprejem pri vlaku, slavnostno zborovanje, defilacija pred spomenikom blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Uedinitelja, obhod po Domžalah, nato razhod pred veselničnim prostorom pri gostilni Janežič.

Pripominjamo, da tu objavljeni program še ni definitiven, ker nam ga še lahko župa nekoliko spremeni. Upamo pa, da velikih sprememb ne bo. Vse tovariške čete iz bližnje okolice kakor tudi župe prav vljudno vabimo k naši prireditvi.

Prevalje. Dne 27. maja smo spremili k zadnjemu počitku našega zvestega in agilnega tovariša Dobrodela Tomaža, bivšega obratovodjo Lahovnikove elektrarne. Zahrbna jetika ga je v njegovi najlepši starosti 37 let spravila v grob. — Bil je tehnični vodja naše motorne brizgalne in bo radi svoje izvežbanosti in splošne strokovne sposobnosti le težko nadomestljiv v naši četi. Lepo število članov sosednjih čet Crna in Guštanj se je udeležilo pogreba, za kar jim na tem mestu izrekamo našo najlepšo zahvalo. — Priključili so se naši četi z našo godbo na čelu. — Kako je bil pokojnik priljubljen in čislán ne le pri naših tovariših, ampak vobče med vsemi sloji prebivalstva, je pričal njegov veličasten pogreb, ki je bil, da na Prevaljah malo takih. — Blag in trajen mu spomin! — Prostovoljna gasil. četa Prevalje.

Kaiser Franc v Pekrah pri Mariboru. (45letnica neumornega gasilskega delovanja.) Dne 12. maja t. l. je proslavljal svojo 45letnico vnetega dela na polju gasilstva tov. Kaiser Franc, bivši predsednik gasilske čete v Pekrah (sedaj član gas. čete v Studencih pri Mariboru). Imenovani je ob svojih 76 letih še čvrst in zdrav v krogu studenških gasilskih tovarišev. Leta 1890. je bil med ustanovitelji gasilske čete v Pekrah in je bil do leta 1934. neumorni predsednik te čete, ki je — kljub skromnosti — tako lepo napredovala, da je bila med prvimi društvu na desnem bregu mariborskega okraja. Bil je odlikovan in imenovan leta 1928. za častnega člana župne uprave. Vse to v znak pri-

znanja za njegove zasluge. Tov. Kaiser je eden izmed starejših naših članov, a je kljub temu dovteten za modernizacijo gasilstva in mladeniško navdušen za vsako akcijo, ki je usmerjena v prid gasilskemu pokretu. To je redka, a zato tem lepša lastnost, ki ga diči kot našega starosta. Studenški tovariši-gasilci so mu na Florijanovo nedeljo priridili slavje, na katerem je prejel častno diplomu ob čestitkah vse društvene uprave. Čestitke so mu izrekli v imenu župe Maribor desni breg tov. starosta Klemenčič Josip iz Pobrežja, Kessler Alfonz in Pfeifer. Domačin slavnosti tov. Kaloh Alojzij mu je izrekel v imenu vsega gasilstva željo, da ga ohrani Bog še dolga leta zdravega in čilega med studenškimi gasilci. Tej želji se pridružujemo tudi mi!

Studenci pri Mariboru. Florijanska nedelja se je dne 12. maja proslavila posebno slovesno. Blagoslovili smo kip sv. Florijana, ki nas čuva in brani sedaj na pročelju gasilskega doma. Za botro je bila ga. Turnšek Katarina v družbi drugih boter gg. Glas, Pregl in Jaklič. Ta dan smo praznovali tudi 60letnico našega vrlega predsednika tov. Kaloha Alojza, ki je že 16. leto predsednik naši edinici ter nas vodi k napredku vedno višje in višje. Moštvo mu je podarilo za spomin in v znak hvalečnosti krasno pisalno garnituro, gravirano s poklonom tovarišev. Tudi zastopniki gasilske župe so prišli, da čestitajo g. Kalohu in so bile od strani gg. Klemenčiča, Kesslerja in Pfeiferja izrečene lepe napitnice v slavnostno okrašenem gasilskem domu. Član obč. odbora g. Vranc je s svojo prigodno pesnitvijo dvignil razpoloženje slavnostnih gostov. Istočasno smo čestitali našemu vrlemu poveljniku tov. Preglu Alojzu ob njegovi 50letnici in 16letnici njegovoga sodelovanja v naši gasilski četi. Naš najstarejši član Kaiser Franc pa je slavil ta dan svojo 45letnico gasilskega delovanja, kar je pač redka slavnost, zato pa tem bolj presrečna. Več članov je dobilo priznanice za požarne izvoze. Bil je res lep dan tovariške sloge in prijateljstva. Popoldne pa se je vršila pri tov. Omulecu veselica, ki jo je sicer motil dež, ni pa mogel motiti našega veselja in spoštovanja do naših slavlencev. Naj bi še doživeli nadaljnje jubileje v naši sredini. K temu — »Pomozi Bog!«

Prostovoljna gasilska četa Gajšovci, župa Ljutomer. Kakor vsako leto v pomladanskih mesecih, tako je tudi letos imela naša četa redno letno skupščino in sicer dne 27. januarja 1935.

Tov. predsednik Lupša Alojz je pozdravil navzoče člane, konstatiral sklepčnost in otvoril občni zbor. Nato se je spomnil tudi blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Uedinitelja in prvega podstarešine pok. tov. Jerneja Vengusta. Vsi navzoči so zaklicali v spomin trikratni Slava in Živel Kralj Peter II!

Tov. poveljnik Špindler Janez je poročal, da je imelo članstvo v preteklem letu 6 vaj in sodelovalo pri 6ih požarih. Udeležilo se je nadalje pogrebnih svečanosti za blagopokojnim Viteškim Kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem, ter imelo tudi žalno zborovanje. Na dan 1. decembra 1934 se je članstvo celokupno udeležilo službe božje v cerkvi presv. Trojice pri Mal. Nedelji.

Tov. tajnik Dolamič Franc poroča, da je imela uprava 4 odborove seje in 3 članske sestanke, ter da šteje četa sedaj 18 rednih članov.

Tov. blagajnik Dolamič Karol poroča, da je imela četa v preteklem letu en srečolov, ki pa radi preobilice tombol in srečolovov, kakor se vršijo v našem srezu, ni bil povoljno obiskan, zato tudi čisti dohodek ni bil velik. Dohodkov je bilo Din 3894'27, izdatkov pa Din 2801'75, tako da je čistega dohodka Din 1092'52 v preteklem letu.

V točki slučajnosti se je sklenilo: 1. Da se v pomladanskih mesecih radi prevelikega navala tombol drugih čet in društev ne bo priredilo ničesar. V primeru boljših okoliščin kmetskega stališča, radi cen pridelkov, se bo za kako prireditev v jeseni še določilo.

2. Radi odhoda dosedanjega tajnika k vojakom smo imeli nadomestne volitve, tako da sestoji sedaj odbor takole: predsednik in poveljnik: Lupša Lojze, poveljniški namestnik: Ostrž Lrdvik, tajnik: Rajh Anton, blagajnik: Dolamič Karol, spremištar: Špindler Janez, članar: Čirič Franc; nadzorni odbor: Špindler Martin, Zmazek Jožef, Senčar Franc, Stajanko Franc in Pučko Ferdinand.

3. Ustanovil se je tudi Samaritanski odsek, h kateremu se je prijavilo več članov. Ob zaključku občnega zbora se je tov. predsednik članom zahvalil za današnjo udeležbo, ter jih pozival k vztrajnemu in neumornemu delovanju za napredek gasilstva.

Zlati jubilej gasilske čete v Višnji gori — župa Litija. Bilo je leta 1885. Zeleznice še davno ni bilo v dolini pod mestom. Vse višnjegorsko življenje se je osredotočevalo ob edini prometni žili — državni cesti, ki je vezala preko Ljubljane Trst in Beljak s Karlovcem in Zagrebom. V onih patrijarhalnih »davnih« časih se je še kaj rada šopirila po naših krajih blažena nemščina in kaj rado se je smatralo onega, ki ni sledil tej mentaliteti, za nekam manj vrednega. V tisti dobi je prišel na službovanje v Višnjo goro mlad, agiln, temperamenten šolski vodja g. Skerbinec Janko. Ta je kaj kmalu zavzel

v višnjegorski družbi, tudi v privatnem življenju, ugleden položaj. Bil je uglajenih »manir« ter predvsem dober pevec in organizator. Ljudje so ga vzljubili. Najprej je zbral okoli sebe kader dobrih pevcev, kmalu je pa uvidel, da ni v Višnji gori tudi nikakega društvenega življenja. In začel je orati ledino. Zbrali so se okoli njega takratni odličniki višnjegorski: Pirnat Štefan, Kralj Alojzij, Zupančič Miha, Zupančič Jožef i. dr. Naravno, da je gibanje podpirala tudi znana in najbolj upoštevana hiša Gilly-jeva, saj sta z vsemi močmi sodelovala tako oče kakor sin Peter, ki živi edini od vseh navedenih v Ljubljani med svojimi prijateljicami cvetkami na svojem vrtu. Vse druge že krije gruda pri farni cerkvi višnjegorski. Ti možje so sklenili ustanoviti v Višnji gori prostovoljno požarno društvo ter so šli z vsem elanom na delo.

Sklicali so prvi ustanovni občni zbor, ki je bil v »Faturjevi« hiši v Višnji gori. Takoj pri ustanovitvi je že novoustanovljeno društvo štelu lepo četo 40 navdušenih sodelavcev, ki so si postavili na čelo svojega organizatorja, Janka Škerbinca.

Društvo je obstajalo, ni pa imelo ničesar drugega, kakor za vse dobro vneto voljo. Malo časa je preteklo in že je imel vsak član svojo lastno paradno uniformo. Šli so na delo, vsi brezplačno in na svoje stroške. Uspeh je bil očividni. Še to leto si je društvo kupilo hišo, bivšo mesnico Nandetovega Janeza in jo adaptiralo svojim namenom primerno. Mesto Višnja gora kot dokaj močna naselbina je imela v tistih časih ročno brizgalno in 2 berglovki. Ta inventar je prevzelo novo društvo, ki je bilo od tedaj naprej kot organizirana celota vedno in ob vsakem času na straži ter vsakemu za primer nesreče požara ali kake druge elementarne nezgode neprestano in nesebično v pomoč. — Kje so že po večini oni, ki so v takratnih časih in razmerah varovali naše mestece nesreče požara? Odšli so v večnost in današnja mlajša generacija samo iz pripovedovanja starih in osivelih veteranov vé, da je živel nekoč v Višnji gori »Brajdelj«, »Hmčov Tonček«, »Bartelj« i. dr. Družine: Perko, Pajk, Vovk, Koricky, Kamenčan, Planinšek, Vidic, Turk, Sevšek, Starcer, Zajc so bile dolgo dobo kader gasilnega društva v Višnji gori. Od prvih članov so živi še: Zajc Matija in Planinšek France iz Starega trga ter Kastelic Jože in Pajk Nace iz Višnje gore. Poslednja dva sta še danes najzavednejša člana in za uspeh in ugled gasilstva vedno navdušena. Cast jima!

Po daljši dobi je prevzel vodstvo društva sedaj že pokojni Škufca Jože, ki je vodil društvo mimo raznih peripetij. Za njim je nastopil mladi in temperamentni višnjegorski trgovec in župan Perko Anton. Pod njegovim vodstvom se je življenje v društvu poživilo in Višnja gora je obdržala v tem pogledu svojo dominantno pozicijo v vsem sodnem okraju. Velika škoda za društvo je bila, da je smrt vse prezgodaj pokosila to mlado, ambiciozno življenje.

Za tem so vodili gasilce: Zavodnik Anton, Sevšek Alojzij, Omahen Mihael, Bregar Ignacij, Vovk Jožef, Praznik Josip. Danes predseduje četi Škufca Josip, posestnik v Višnji gori.

V dolgi polstoletni dobi je prebrodilo društvo težke krize, a klonilo ni. V njem se je vedno gojila nacionalna zavest, lepo slovensko petje, društvo je imelo svoječasno celo lastno godbo na pihala. Vojna vihra je razgnala njegove delavce na vse strani sveta, lepo število jih je, ki so pustili svoje mlado, upopolno življenje na krvavih poljanah. Danes ima gasilska četa častno število lastnih oblek tako paradnih kakor delovnih, ponaša se z eno prvih motork, ima raztezno lestev in dokaj drugega pribora.

In letos v dnevih 6. in 7. julija praznuje četa Višnja gora svoj zlati jubilej, svojo 50letnico. Ob tej priliki razvije tudi svoj prapor, ki bodi glasnik poznejši generaciji, simbol ljubezni do domovine in svojega bližnjega. — Gospod ban Dravske banovine, dr. Dinko Puc, je iz posebne prijaznosti blagovolil sprejeti pokroviteljstvo vse proslave ter bo tudi kumoval našemu novemu praporu.

Višnja gora z vso svojo okolico se veseli teh dni in v radosti pričakuje številnih svojih prijateljev od blizu in daleč. Naj pokažejo s številno udeležbo na proslavi, da znajo ceniti ogromno delo, ki ga je članstvo doprineslo v svoji požrtvovalnosti v polstoletni dobi obstoja društva. Naj se pa tudi s tem povzdigne duh posameznikom, da gredo še nadalje naprej za ciljem, ki je izražen v besedah: »Za Kralja, Domovino in v pomoč bližnjemu!« Na svidenje v Višnji gori!

Praznik gasilcev v Šmartnem pri Litiji. V nedeljo dne 2. junija t. l. se je vršila pod pokroviteljstvom g. bana dr. Dinko Puca proslava 50letnice obstoja prostov. gas. čete v Šmartnem.

Na predvečer zlatega jubileja je bila splošna razsvetljava v Šmartnem, gasilci so pa vkljub dežju priredili povorko po Šmartnem ter skupno s pevskim društvom »Zvon« in gas. godbo iz Litije priredili svečano bakljado združeno s podoknico najstarejšemu in ob 50letnici še edino živečemu članu čete, tov. Hauptman Francetu, ki je vkljub visoki starosti zdrav in čil dočakal zlati jubilej gas. čete.

Jubilantu in odlikovancu je čestital predsednik gas. čete šol. upravitelj tov. Kovačič Maks. Pevci so odpeli jubилantu v čast sestavljeno skladbo tov. Kovačič Maksa »Delu čast«. Jubilant se je vidno ginjen zahvalil gasilcem in pevcem za njih pozornost.

Tov. Hauptman Franc je ob 50letnici čete še vedno aktiven in častni član gas. čete ter je bil kot gasilec za gasilsko delo odlikovan s srebrno in zlato kolajno, četa pa ga je nagradila že ob 45letnici z diplomo častnega članstva.

Po končani bakljadi so gasilci z župnim predsednikom tov. Lajovicem Francem iz Litiže prikorakali pred občino, kjer jim je predsednik g. Strman Josip v imenu občine iskreno čestital k zlatemu jubileju, pevci so pa odpeli »Jadransko morje in »Bože pravde«. S tem je bila proslava na predvečer zaključena.

V nedeljo dne 2. junija se je šmarska vas oblekla v najlepšo obleko jugoslovanskih zastav, slavolokov in cvetja, vse je bilo v pričakovanju za sprejem gasilcev in g. bana dr. Dinka Puca.

S salvami iz možnarjev in cvetjem je sprejela šmarska vas strumne čete gasilcev, ki so prikorakali s petimi prapori v Šmartno, pred njimi pa je jezdila konjenica gasilcev in narodnih noš.

V imenu občine je pozdravil gasilce in g. bana dr. Dinka Puca predsednik občine Šmartno g. Josip Strman, ki je izrekel gasilcem in gostom dobrodošlico.

Ob 10. uri je bila sv. maša v farni cerkvi za vse mrtve gasilce in dobrotnike društva.

Po sv. maši se je vršilo veliko gasilsko zborovanje na trgu pred cerkvijo, kjer je bilo poleg gasilcev zbranih več stotin gostov, ki so živahno aklamirali govornike. Govorili so tov. Kovačič Maks, predsednik gas. župe Lajovic Franc, zajednički starešina tov. Turk Josip, ban dr. Dinko Puc in dekan g. Anton Gornik. Vsi govorniki so v svojih govorih podčrtavali delo gasilcev in čestitali gasilcem k zlatemu jubileju, kakor tudi obujali spomin na Viteškega kralja mučenika Aleksandra I. Uedinitelja, ki ga je narod z gasilci počastil s trikratnim »Slava« in pokloni društvenih praporov ter z udanostjo in klici kralju Petru II. Godba je odigrala »Bože pravde« in pevci so odpeli narodno pesem.

Med splošno pozornostjo je po kratkem nagovoru med splošnim odobravanjem pripela na gasilski prapor spominski trak za 50letnico gospa Karolina Robavs iz Šmartna.

Temu je sledil mimohod gas. čet pred zajedničkim in župnim starešinstvom, g. banom, sreskim načelnikom g. Francem Podbojem, dekanom g. Gornikom Antonom in pred predsednikom občine.

Na farnem pokopališču se je poslovil od pokojnih gasilcev tov. Maks Kovačič, pevci so odpeli žalostinke, godba je odigrala žalni koral, gas. prapori in prapor pevškega društva »Zvon« so se poklonili v pozdrav umrlim članom. Poleg domačih okoliških gas. čet so bile na proslavi krepko zastopane čete iz gas. žup: Laško, Celje, Ljubljana. Gasilsko zajednico so zastopali tovariši: Turk Jože, Pristovšek ml. iz Ljubljane in tov. Cerer Anton iz Kamnika in Bulc Franc iz Mirne. Popoldne so prihitei čestital k prazniku gasilcev v obilnem številu gasilci iz Višne gore, Št. Vida, Stične in ostalih krajev Dolenjske. Popoldne se je tudi vršila na letnem telovadišču »Sokola« dobro uspela narodna veselica ob sodelovanju železničarske godbe iz Zidanega mosta. Vsa manifestacija se je v najlepšem redu zaključila, kar tem bolj povečuje zlati jubilej.

Prostovoljna gasilska četa Ribnica, župa Kočevje, obvešča vse čete, da priredi dne 14. julija, v primeru slabega vremena 21. julija t. l. večjo tombolo (ako dobi potrebno dovoljenje) in prosi čete, naj na ta dan svojih prireditev ne prirejajo. Dobitki bodo zelo lepi in bodo obstojali izključno iz praktičnih gospodarskih in gospodinjskih potrebščin.

Borovnica. Prost. gas. četa v Borovnici bo proslavila v nedeljo 14. julija 1935 pod pokroviteljstvom g. bana dr. Dinka Puca svojo 50letnico obstoja, združeno z izletom ljubljanske gas. župe. Program te proslave je sledeči: ob 10. uri dopoldne bo sv. maša zadušnica za umrle člane, katere se udeležita tov. četi Borovnica in Breg. Od 1. do 2. ure zbirališče tov. čet pred gas. domom, ob 1/23. uri sprejem na kolodvoru, nato sprevod skozi vas do farne cerkve, kjer bo »tabor«, na katerem bodo govorili razni dostojanstveniki.

Po taboru velika ljudska veselica na vrtu tov. Fortuna s sodelovanjem žel. godbe »Sloga« iz Ljubljane.

Vse tov. čete Lj. gas. župe in bližnje okolice vabimo, da se v čim večjem številu udeležite te lepe proslave. Dobrodošle tudi narodne noše.

Odbor.

Konrad Rosenbauer

& drug

tovarna gasil-
skega orodja

C e l j e

priporoča prvovrstne najmodernejše
motorne brizgalne

od 5 do 90 KS, 300 do 2500 litrov vode
na minuto in 30 atmosfer, prenosne
dvo- in štirikolesne.

Avtomobilske brizgalne

vseh vrst.

Avtomobile s tanki

za škropljenje cest in gašenje ognja.

Avtomobile in vozove za moštvo.

Kletne sesaljke.

Posebne sesaljke,

ki dvigajo vodo iz globine.

Cevi konopljene

običajne in gumirane. Tovarniško vezanje istih.

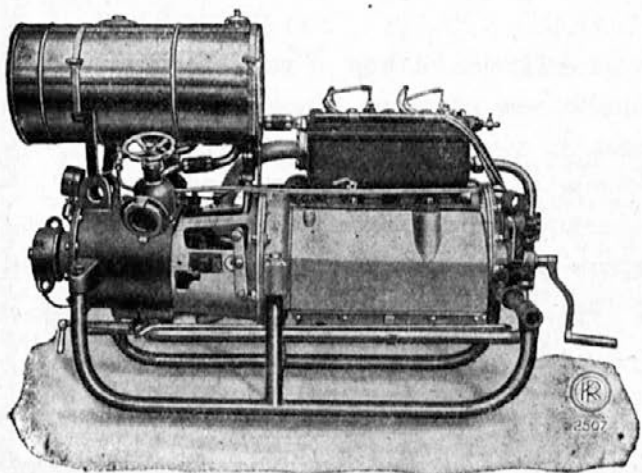
Lestve

vseh vrst. Za osebno opremo čelade, pasove, piščalke itd.

Plinske maske.

Spojke, predhodnike, različne ročnike in ustnike, razdelnice.
Vsa izdelava najnovejšega sistema.

Ponudbe in pojasnila, kakor poset so vsak čas na razpolago.
Cene solidne.

Dvocilindrska

motorna brizgalnica,
model 1929, 18/20 HP.,
pritisk do 16 atmosfer.
Hladilnik novega siste-
ma, ogrevanje črpalke
s toplo čisto vodo.

Gasilci in gasilske čete!

Vse gasilske potrebščine, kakor predpisano, izgotovljeno, z vsemi znaki opremljeno uniformo, blago za uniforme in za delovne obleke, kape in pasove za moštvo in častnike, dalje vse predpisane znake od najnižjega do najvišjega čina, civilne gasilske znake in embleme za gasilske kape, Vam poceni nudi

TRGOVSKI · DOM
Sternecki CELJE, št. 17
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Pa tudi za privatne obleke za Vas in za Vašo družino si poceni nakupite vse potrebno blago v Trgovskem domu Sternecki.

Pišite po kolekcije kamgarna, ševijota, hlačevine in drugega blaga za moške obleke, svile, volne, cefirja, poplina in kretona za ženske obleke, platna za perilo in posteljnino ter ostalega manufakturnega blaga.

Ceniki in vzorci zastonj!